

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

мај 2009 година
Штип

Број 20, 4 мај 2009 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање доцент за наставно-научна област финансии и банкарство на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип	3
РЕФЕРАТ за избор на асистент за наставно-научната област фитопатологија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип	8
РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање во наставно-научната област молекуларна биологија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип	15
РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање во наставно-научната област нематологија и интегрална заштита на растенијата на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип	27
РЕЦЕНЗИЈА за книгата „Фитопатологија“ (специјален дел) од авторите проф. д-р Филип Пејчиновски и проф. д-р Саша Митрев, предвидена како учебник по предметот Фитопатологија на Земјоделскиот факултет	32

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
Уредници: проф. д-р Борис Крстев, м-р Ристо Костуранов
Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
Техничко уредување: Славе Димитров

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА КНИГАТА „ФИТОПАТОЛОГИЈА“ (СПЕЦИЈАЛЕН ДЕЛ) ОД АВТОРИТЕ
 ПРОФ. Д-Р ФИЛИП ПЕЈЧИНОВСКИ И ПРОФ. Д-Р САША МИТРЕВ,
 ПРЕДВИДЕНА КАКО УЧЕБНИК ПО ПРЕДМЕТОТ ФИТОПАТОЛОГИЈА
 НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ФАКУЛТЕТ

Како рецензенти на книгата „Фитопатологија“ - специјален дел, го изнесуваме своето мислење и предлог.

Оваа книга е напишана на 514 страници, на компјутер, со нормален проред, содржи 496 слики во боја, 55 цртежи, 10 скици и седум поглавја.

Книгата започнува со **првото поглавје Непаразитски болести**, каде детално се опишува влијанието на климатските фактори (температура, влага, ветер, дожд, снег, град, светлина, кисели дождови и др.), врз промените и развојот на растенијата.

Второто поглавје е напишано на 57 страници, кое ги содржи *Паразитските болести* – микози, болести предизвикани од организми слични на габите т.н. псевдогаби, во нив се опишани две царства: Protozoa и Chromista. Во царството Protozoa е обработен еден ред со три рода. Царството Chromista е претставено со два реда, од кои редот Peronosporales ги вклучува некои од најважните познати растителни патогени. Псевдогабите од ова царство се претставени со три фамилии и повеќе родови. Паразитните псевдогаби од родовите: *Plasmopora*, *Peronospora*, *Pseudoperonospora*, *Bremia* и *Sclerospora* причинуваат многу деструктивни болести, познати како пероноспорни пламеници. Опишани се 19 растителни патогени и за сите од нив детално се опишани симптомите на болеста, морфолошките карактеристики (особини) на патогенот, развојот на болеста и на крајот се прикажани најсовремените мерки за нивно уништување.

Третото поглавје е прикажано на 185 страници и во него се опишани болестите предизвикани од вистинските габи (Eumycota). Во ова поглавје, авторите успеале на соодветен начин да опишат 132 вида на патогени габи, кои припаѓаат на десет класи, четири подкласи, систематизирани во 82 рода. Особено се значајни патогените габи кои припаѓаат на класите Ascomycetes и Basidiomycetes. Најголем број патогени габи опишани во ова поглавје се причинители на пепелници кај градинарските култури, на голем број житни култури, како и пепелници во овоштарството и лозарството. Не помалку значајни се и голем број на патогени габи – причинители на рѓи и гламници.

И во ова поглавје, за секоја патогена габа е даден воведен дел за нејзината прва појава, географската распространетост, економското значење на болеста што ја причинува паразитната габа, како и домаќини коишто габата ги напаѓа. Во симптоматолошкиот дел се опишани главните симптоми на болеста, дадени се информации како може да се препознае и да се разликува болеста од други слични симптоми.

Во описот на паразитот (патогенот) се прикажани основните податоци за неговата морфологија и се опишани репродуктивните органи за половиот и бесполовиот стадиум и другите карактеристики неопходни за идентификација на патогенот.

Во циклусот на развој се дадени основните фази во развојот на габите, изворот на примарниот инокулум, навлегувањето на паразитот во растението и појавата на симптомите, секундарните инфекции и формирањето на органи за одржување и презимување на патогенот. Опишани се и основните еколошки услови неопходни за развој на паразитот, инфекцијата и настанување на болеста. Во делот на спречувањето, се прикажани комплекс на заштитни мерки коишто можат да се препорачат за спречување на одредени причинители на болеста.

Во **четвртото поглавје** се опишани растителните болести предизвикани од прокариотите. Опишани се 47 бактерии како причинители на болести кај растенијата, познати како *бактериози*. За секоја патогена бактерија е даден воведен дел и детално се прикажани симптомите на болеста. Во описот на паразитот се дадени морфолошките карактеристики на бактеријата, потоа е даден развојот на болеста и на крај се опишани основните мерки за нивно спречување.

Петтото поглавје е посветено на вирусите и виroidите. Опишани се 43 различни вируси и 4 виroidи. Болестите што се предизвикани од вирусите се наречени *виroidи кај растенијата*.

Во **шестото поглавје** се опишани паразитните цветници и тоа: модра (сина) китка или чума, свиларката и белата имела.

Во **седмото поглавје** се прикажани фитопаразитските нематоди. Во ова поглавје е даден детален приказ за класификацијата на фитопаразитните нематоди, нивната исхрана, промените кај болните растенија предизвикани од нематодите, како и мерки за нивно спречување и уништување.

При пишувањето на оваа книга, авторите имаат користено современа стручна и научна литература, која по обем и квалитет им овозможила да создадат современа, квалитетна и успешно составена книга. Во ваков систем на разработка, авторите ја даваат потребната сигурност со цитирани податоци и информации. Користената литература е претставена на 15 страници, со цитирани 352 научни труда. По цитираната литература се прикажани македонските називи на растителните болести кај одделни културни растенија, на вкупно 19 страници.

На 22 страници е даден преглед на патогените кај одделни културни растенија и на крајот е дадена содржината на книгата.

Книгата од проф. д-р Филип Пејчиновски и проф. д-р Саша Митрев е првенствено наменета за студентите од Земјоделскиот факултет, но таа е и од голема корист за научните и стручните работници од областа на фитопатологијата.

Првата фитопатологија беше објавена пред 45 години во поранешна Југославија, од академик Јосифович, М. (1964 год.), а во Македонија оваа книга е прва од ваков вид, по квалитет и по обем.

Оваа книга ги исполнува потребните услови, стручни, научни, наставни и педагошки, и може да се каже дека е вреден универзитетски учебник. Исто така, оваа книга ќе ги поттикне и мотивира другите научни и наставни работници да ја користат, проучат, па и да се обидат да ја надополнат или да дадат свое мислење и согледување за содржината на ова многу значајно дело за студентите, професорите и стручнаците кои работат во производството.

На крајот, на авторите проф. д-р Филип Пејчиновски и проф. д-р Саша Митрев треба да им се даде големо признание за нивната долготрајна работа, како и за истрајноста во подготвувањето на огромниот материјал содржан во книгата „Фитопатологија” - специјален дел.

Датум
4.5.2009 година

Рецензенти

Проф. д-р Илија Каров с.р.

Доц. д-р Раде Русевски с.р.